

respekterer de det ikke, og så rokkes der grundlæggende ved troværdigheden af det danske forbehold over for tilstedeværelsen af atomvåben i fredstid. Er det sidste tilfældet, opstår samtidig de uoverskuelige risici for civilbefolkningen, der tidligere er omtalt.

Denne stikken hovedet i busken har samtidig den katastrofale virkning, at der ikke tages et særligt beredskabsmæssigt hensyn til fremmede orlogsfartøjer. De forankres normalt ved meget centralt beliggende havnekajer, mange besøgende får lov til at gå om bord, og der findes kun et aldeles utilstrækkeligt civilt beredskab, hvis fejlaflfyring, brand, terroristangreb eller andre ulykker skulle indtræffe.

Op sådanne ulykker indtræffer rent faktisk. Listen over atomare uheld hos stormagterne er ganske lang. I slutningen af 1985 lykkedes det således American Friend Service Committee via en afgørelse i US District Court Hawaii at få udleveret Navy Weapons Evaluation Facility Report nr. 1070 dækkende perioden 1965-72, nr. 1070-1 dækkende perioden 1973-74, og nr. 1070-2 dækkende perioden 1975-77, i censureret form. Rapporterne på i alt 98 sider gennemgår den amerikanske flådes atomvåbenuheld for den omtalte periode, 1965-77. Rapporterne viser i alt 381 atomvåbenuheld og -uheld i perioden eller i alt 29 ulykker/uheld pr. år. Rapporten nævner specielt ASROC-antiubådsvåbenet som uheldsramt. Det bør i denne forbindelse nævnes, at flere af de orlogsfartøjer, der netop har besøgt Danmark, f.eks. den amerikanske destroyer »Hayler« er udstyret med dette våben. Det anførte alarmerende antal ulykker og uheld omfatter kun den amerikanske flåde. Den sovjetiske, engelske og franske flåde må antages at have præcis de samme problemer.

De manglende sikkerhedsbestemmelser

I svar fra forsvarsministeren af 11. februar 1986 i forbindelse med behandling af forslag til folketingsbeslutning om kommuners mulighed for at afvise anløb af visse militære fartøjer fremgår det, at »ifølge bestemmelserne i det for havne gældende standardordensreglement må intet skib med brandfarlig eller eksplosiv ladning indgå til havnen, forinden der til havneopsynet er sket anmeldelse om ladingens indhold og mængde samt måden, hvorpå den er emballeret. Havnemyndigheden anviser skibene plads i havnen, for skibe med farligt gods eventuelt i et særligt afsnit af havnen. Der kan af havnemyndigheden og den stedlige brandmyndighed fastsættes særlige sikkerheds-

foranstaltninger, herunder afspærring og etablering af brandvagt.« Det fremgår af samme svar, at ifølge ordensreglementet »gælder bl.a. pligten til at afgive oplysning om skib og ladning ikke for orlogsfartøjer«. Af samme svar fremgår det, at »ifølge § 9 i den gældende lov om nukleare anlæg (atomanlæg) kan der fastsættes bestemmelser om nukleart drevne skibes besejling af danske farvande og adgang til danske havne.« Ovennævnte svar fra forsvarsministeren er optrykt som bilag.

Det er fastsat i § 5 i bekendtgørelsen om beskyttelsesforanstaltninger mod uheld i nukleare anlæg (atomanlæg) m.m., at nukleare skibes anløb af dansk havn kræver forudgående tilladelse fra miljøministeren. Endvidere er det i bekendtgørelsens § 7 bestemt, at der for hver dansk havn, i hvilken nukleare skibe (atomskibe) modtages, skal udarbejdes en beredskabsplan på foranledning af Miljøstyrelsen, og at beredskabsplanen kræves godkendt af miljøministeren.

Når det drejer sig om civile skibe, er der således klare sikkerhedsbestemmelser, der imidlertid groft tilsidesættes, når der er tale om orlogsfartøjer, skønt disse må forventes at rumme store mængder eksplosiver, kemiske våben og måske endog atomvåben.

I bogen »Hvem behersker Havene?« udgivet af Nej til Atomvåben i 1987 fremgår det af side 23 ff., at de amerikanske myndigheder hvert andet år afholder de såkaldte NUWAX-øvelser (Nuclear Weapons Accident Exercises). Selv i forbindelse med en atomulykke - fremgår det af samme publikation - vil USA holde sig til sin »hverken bekræfte eller afkræfte-politik«. Amerikanske embedsmænd kan faktisk bevidst give urigtige oplysninger til offentligheden for at bortlede opmærksomheden fra indskibningen af ødelagte atomvåben. Dette er en praksis, som deltagerne i NUWAX-øvelsen i 1983 blev kritiseret for.

I rapporten »Nuclear Weapons: Emergency Preparedness Planning for Accidents can be better coordinated« udgivet i US General Accounting Offices Report to Congressional Requesters, februar 1987, anbefales det at give såvel enkeltstatslige som lokale myndigheder mulighed for at koordinere katastrofeplaner til brug for atomvåbenuheld ved at fremlægge uklassificerede beredskabsplaner og lignende oplysninger til myndighederne samt give disse mulighed for at deltage i øvelser i overensstemmelse med disse planer.

Den nævnte rapport antager, at den største uheldsrisiko er, at der sker en konventionel eksplosion eller forbrænding af de ikkeatomare sprængstoffer, som et våben rummer, og at dette medfører